

Panu *Tulindberg — säveltävä "minister"*

Eric Tulindberg on nykyisin jossain määrin tuttu nimi musi-soiville oululaisille, ainakin kai kaikille aikuisille klassillisen musiikin ystäville. Mene tiedä, tällaisen sorabasson on parasta olla hyvin varovainen näissä soittoasioissa. Olisiko niin, että on kuitenkin pitänyt asua jo pitempään Oulussa, vaikka toisaalta, liekö monikaan kanta-oululainen ollut Tulidbergin renessanssia reistaamassa!

Tasan viisikymmentä vuotta sitten Eric Tulindberg oli, voi kai sanoa, täysin tuntematon nimi. Vuonna 1925 löysi Helsingin yliopistonkirjaston kirjastonhoitaja, tri A. Jörgensen eräästä vanhoja nuotteja sisältäneestä yksityiskokoelmasta kolme käsin kirjoitettua nuottivihkoa, jotka osoittautuivat kuuluviksi Eric Tulindbergin kuuteen jousikvartettiin. Näin astui julkisuuteen unohtuksen hämärästä ensimmäinen säveltäjämme, kirjoittaa kanslianeuvos Kaj Snellman, jonka kirjoittama artikkeli Svenska Kvinnoförbundetin (ruotsalainen naisyhdistys) Astra-nimisessä lehdessä (6—7/75) antoi aiheen tähän pakinaan. Hänenpä ovat myös tiedot, joita tässä käytän, vaikka Tulindberg (lausuttava Tullinberg!) on tavallaan hyvänpäivän tuttava ennestään, on kohdattu jo vuosikymmeniä sitten italialaisen matkamiehen ja kirjailijan Luigi Acerbin matkakirjassa, jossa hän kertoo Oulusta, Oulun maisemista, oululaisista ja heidän tavoistaan, mutta myös vanhoista perinteistä vuosisadanvaihteen (1700—1800) Oulussamme, ja jonka Acerbin ja hänen Oulun-muistonsa vanhoine kansanrunousperinteineen, kanteleineen ja Tulindberg-tuttavuuksineen viimeksi Martti Wiljakkala palautti mieleen keväisessä Kallion juhlanumerossa (Pohjanmaan kannelperinnettä).

Vuonna 1925 löydetyistä Tulindbergin kvarteteista puuttui toisen viulun osa. Muutamia vuosia myöhemmin kuuluisa musiikki-professorimme Toivo Haapanen sävelsi tämän puuttuneen osan 1. kvartettiin. Muut viisi puuttunutta osaa on myöhemmin säveltänyt Abo akademin professori John Rosas.

Tulindbergin sävellykset on todettu teknillisesti ja taiteellisesti korkeatasoisiksi. Vuonna 1956 löydettiin jälleen Tulindbergin käsikirjoituksia, nyt Tukholmassa, kuninkaallisessa kirjastossa. Unohtettua säveltäjää esitetään nykyisin aika usein, ja asiantuntijat ovat todenneet, että hän ei ollut pelkkä harrastelija, vaan herkkä, luova taitelija, joka kaiken lisäksi nuoruudessaan saakka oli seurannut ajan musiikillisia virtauksia niin tarkkaan, että voidaan sanoa hänen olleen täysin aikansa tasalla. Suomen ensimmäinen nimeltä tunnettu säveltäjä oli siis samalla aaltopituudella kuin aikalaisensa Haydn ja Mozart, mutta itsenäinen säveltäjä, joka täysin hallitsi sen ajan sävellystyylin.

Kaj Snellman, entinen oululainen, jonka ansiota on, että Sara Wacklinilla vihdoin on muistokivensä Tukholmassa ja että Saran tuntematon piirrosmuotokuva löytyi samaisen Tukholmin arkistojen kätkeistä oli yhtä kiinnostunut myös Tulindbergin muiston vaalimisesta. Monien paikallistamisten jälkeen hänen onnistui kaivattaa esiin Turun Skansenin uudella hautausmaalla lääninkamreeri, kamarineuvos Eric E. Tulindbergin hautakivi, joka oli unonnut noin metrin syvyyteen, näkymättömiin. Kivi restauroitiin ja paljastettiin juhlallisesti Turun-päivänä 16. 9. 1973. Kamarineuvos oli kuollut jo 1. 9. 1814. — Hänen isänsä Eric Tulindberg vpi oli kotoisin Tullingesta Ruotsin Västmanlandissa ja oli päätenyt Oulun lääninkamreeriksi. Eric npi oli syntynyt Vähässäkyrössä 1761, luki maisteriksi Turussa ja peri aikanaan viran isältään. V. 1809 hänet kutsuttiin laatimaan Porvoon valtiopäiville "peeämmä" Suomen taloustilanteesta sodan jälkeen. Uusi hallitsija, keisari Aleksanteri, mieltä terävään apulaiseensa ja nimitti hänet talonpoikaissäädyn ehdotuksesta jäseneksi Suomen ensimmäiseen "hallitukseen", josta kehittyi Suomen senaatti. Tulindberg oli raha-asiaain päällikkö, siis Suomen ensimmäinen finanssi-ministeri. Limeisesti yllirasittuneena (!) hän pyysi ja sai siirron Oulusta Turkuun ja toimi sitten 1812—14 Turun lääninkamreerina.

Lähitulevan syksyn Oulun-päivän ohjelmassa kuulemme Tulindbergin musiikkia.

Tulindbergin hautakiven "hukkuminen" osoittaa taas kerran, kuinka kohtalokkaaksi vanhojen hautakivien ja ristien hyljeksiminen saattaa muodostua. Seurakunnissa on totisesti syytä moneen kertaan harkita, onko riittäviä perusteita tuon tai tämän hautakiven hylkäämiseen ja poistamiseen, olkoonkin, että se on jäänyt hoitajitta.

